

Seminaris a quatre bandes 2010-2011

2a Sessió: Transmissió de coneixements: formes, vehicles, vies diverses (11/11/2010)

1) Proverbis sumeris. B. Alster, *Proverbs of Ancient Sumer*, Bethesda 1997.

Traducció (L. Feliu)

- 1.153: Qui no ajuda una esposa, qui no ajuda un fill, no tindrà prosperitat.
 1.154: La dona malgastadora que viu en una casa es pitjor que totes les malalties.
 1.160: Tenir dona és humà, tenir fills és diví.
 2.43: Un escriba sense mà, un cantant sense veu.
 2.47: L'escriba que no sap sumeri, quin escriba és?
 4.62: El cul es tira pets i diu massa coses.
 8 B 16: Les urpes d'un gat poden caminar damunt el greix.

2) Les instruccions del pagès. M. Civil, *The Farmer's Instructions. A Sumerian Agricultural Manual*, (AuOr-Suppl. 5), Sabadell 1994. 1-7.

Traducció (L. Feliu)

El pagès vell aconsella el seu fill:

Quan hakis de preparar el camp per irrigar, inspecciona els dics, els canals i els terraplens que s'hagin d'obrir. Quan deixis entrar l'aigua de la crescuda dins camp, les aigües no han de pujar gaire. En el moment que el camp surti de l'aigua, mira els llocs amb aigua estancada, s'han de tancar. No deixis que els ramats els trepitgin.

3) Himne a Šulgi. Šulgi B. ETCSL c.2.4.2.02. 13-20.

Traducció (L. Feliu)

Quan era petit, vaig anar a l'escola, vaig aprendre l'art de l'escriba amb les tauletes de Súmer i Akkad. Cap noble pot escriure una tauleta com jo. Allà on la gent assistia per aprendre l'art de l'escriba em vaig qualificar per restar, sumar, calcular i fer comptabilitat. La bella Nanibgal-Nisaba m'ha proveït generosament de coneixement i comprensió. Sóc un escriba expert que no és negligent.

4) Carta del rei a Šadûnu. CT 22 1; G. Frame – A.R. George, "The royal libraries of Nineveh: New evidence for king Ashurbanipal's tablet collecting", *Iraq* 67/1 (2005) (2005) 280-1.

Traducció (L. Feliu)

Missatge del rei a Šadûnu: jo estic bé, que el teu cor estigui bé.

El dia que llegeixis la meva carta, reuneix Šumāy, el fill de Šum-ukīn, Bēl-ētir, el seu germà, Aplāy el fill d'Arkāt-ilī i els experts de Borsippa que coneguis i recull totes les tauletes que hi hagi a les seves cases i totes les tauletes que es trobin a l'Ezida. Les tauletes-amulet del rei, dels rius, (tauletes) sobre els dies, (sobre) el mes de Nissanu, amulets de pedra dels rius, (tauletes) sobre el mes de Tašrītu, (el ritual anomenat) 'La casa de l'aigua escampada', els amulets de pedra dels rius, pel judici, "Dia", quatre amulets per al capçal i el peu del llit del rei, (el ritual anomenat) 'Bastó de fusta-Er'u del capçal del llit del rei', el conjur 'Que Ea i Asaluhi atresorin saviesa per a mi', (tauletes sobre) el reagrupament (de tropes[?]), totes les sèries de guerra que hi hagi, juntament amb tots els documents suplementaris que trobis, (la sèrie) 'En la batalla la fletxa no se s'acostarà a l'home', (las sèries) 'I rondava per l'estepa' (en sumeri) i 'L'entrada al palau', els rituals 'A mà alçada', les inscripcions en pedra i tot el que sigui bo per a la reialesa. Els rituals de purificació de la ciutat, (el ritual) 'Purificació de la ciutat', (sobre) el mareig, 'Estat crític' i qualsevol cosa interessant que hi hagi al palau. Busca també tauletes rares que coneguis, no disponibles a Assíria i envia-me-les. Ara he escrit a l'administrador i al governador provincial y dipositaràs les tauletes a l'oficina. Ningú no podrà retenir cap tauleta. I si trobes alguna tauleta o ritual que no t'hagi esmentat, però que creguis que és adequada per al meu palau, agafa-la i envia-me-la.

5) Inscripció d'Assurbanipal. A. Livingstone, "Ashurbanipal: literate or not?", *ZA* 97 (2007) 100 lin. 13-18.

Traducció (L. Feliu)

He après la tècnica del savi Adapa, el secret ocult, la totalitat de l'art de l'escriba. Puc interpretar (*amrāku*) els signes ominosos del cel i la terra i discutir a les reunions d'experts (*ummānu*). Puc discutir sobre "Si el fetge és el reflex del cel" amb savis reputats. Puc resoldre recíproques complicades i càlculs que no tenen solució clara. He llegit textos erudits en sumeri i accadi obscur, difícils d'interpretar. He examinat inscripcions sobre pedra anteriors al diluvi.

6) Kt. j/k 97: Elogi de Sargon, trobat a Kanesh, Kültepe (ca. 1836 a. C.) Foto Günbatti, "Kültepe'den Akadli Sargon'a Äit Bir Tablet". *ArAn* 3 (1997) 154; Dercksen, J. G. "Adad is King!. The Sargon Text from Kültepe (with an appendix on MARV 4, 138 and 140)". *JEOL* 39 (2005) 107-129.

Traducció (J. Llop)

1-11) Rei Sargon, rei d'Accad, la metròpolis, rei fort, el que parla amb els déus – El déu Adad li va donar la fortalesa y (com a resultat) vaig (*aš-ba-at-ma*) prendre el país des d'orient (sortida del sol) fins a ponent i en un sol dia vaig combatre (*kà-kà-am a-dí-in*) 70 ciutats; vaig capturar als seus governants i vaig destruir les seves ciutats.

11-18) Juro per Adad, el senyor de la força i Ištar, la senyora de la guerra! Vaig veure una gasela i vaig llançar un maó al riu. (Però) al córrer, el meu cinturó es va trencar; vaig posar-me una serp, vaig córrer i vaig atrapar la gasela. (Llavors) vaig treure el maó de l'aigua.

18-40) Juro per Adad i Ištar! Vaig degollar cada dia mil bous i sis mil ovelles. Set mil (són) els meus herois que mengen pit davant meu. Tres mil (són) els meus corredors que mengen cuixa. Mil (són) els meus copers que mengen pota a diari fins que estan farts...y els meus set mil herois mengen pit. El pit no fou suficient fins al darrer (home), va degollar el seu bou de Kušammam que li servia de cadira (de viatge). Va donar (carn de) pit al darrer (home). El meu cuiner va (deixar) assecar (carn de) mitjana qualitat i com a càstig va degollar cent bous i dues-centes ovelles y va fer menjar als meus servents.

40-50) Juro per Adad i Ištar! Vaig estar amb el meu exèrcit a la foscor durant set anys, un mes i dues setmanes. Quan (hi) vaig sortir, vaig agafar la canya (de mesurar, decorada amb) cornalina i lapislàtzuli i vaig dividir per al país: vaig dividir la muntanya Humanum en dues parts i vaig erigir la meva imatge entre elles com a estaca (fita).

50-62) Vaig vestir al governant de Tukriš amb una pell d'animal. (Pel que fa als homes de) Hudura, vaig posar-los la marca d'esclavitud al cap. (Pel que fa als homes d') Alašia, vaig cobrir el seu cap com si es tractés de dones. Dels Amorreus, vaig tallar llurs penis, enlloc de tallar-los el nas. Vaig lligar els caps dels Kilarites amb tires de cuir. Dels... vaig alliberar els seus ... Vaig afeitar el cap dels homes de Hahhum. (Als homes de) Luhme vaig fer posar una agulla de pit. A la Qutea, (i als homes de) Lullum i Hahhum vaig tallar els vestits.

63-66) Els tres puntals del cel vaig tocar amb les meves mans. Perquè hauria d'afegir (al que posa) a les tauletes? No em coneix Anum? Que incrementin les ofrenes regulars per a mi, ja que jo (sóc) rei y vaig capturar el país alt i baix. Adad (és) rei!

7) Carta de Tell Huera (ca. 1214 a. C.), S. Jakob *Die mittelassyrischen Texte aus Tell Chuera in Nordost-Syrien mit einem Beitrag von Daniela I. Janisch-Jakob*. Wiesbaden 2009, no. 22.

Traducció (J. Llop)

1-4) Al governador de Harbu digues, així (parla) Salmānu-mušabši:

5-22) "20 litres de pa, en mesura de 10 litres petita, 40 litres de cervesa SA.MAR bona, 32 litres d'ordi en la mesura de 10 litres petita, la ració d'un tir de cavalls i tres ases que consumeixen 2 litres d'ordi cadascun, per a Milku-rāmu, l'enviat de Sidó, que portava tauletes del rei d'Egipte i ha anat cap al rei, a Libbi-āli (Assur), ha rebut el missatge i ha retornat cap al seu país; dóna per a l'anada i la tornada.

23-27) M'enviaràs la meva tauleta, l'hauràs convertit en document vàlid. Si fins d'aquí a un mes no l'has portat (i) no l'has convertit, no se't *reintegrarà*."

28) Šamaš-mudammiq, (encarregat) de l'aprovisionament.

29-30) Mes Kalmartu (II), dia 20, epònim Ninuāiu.

Les racions donades són per a dos dies (o per a un dia a Harbu i un dia de camí).

Altres cartes i documents de Tell Huera amb missatgers: nos. 23 (Amurru), 24 (Hatti), 25 (Hatti), 26 (Hatti), 27, 28 (Sidó), 48, 54 (Hatti) i 57 .

D'aquest període daten versions de l'èpica de Gilgameš trobades a Hattuša (Bogazköy), Meggido (Tell al-Mutasallim), Ugarit (Rash Shamra) (A. R. George, *The Babylonian Gilgamesh Epic*, Oxford 2003).

8) Giges – Assurbanipal (669-630 a. C.). Borger, *Beiträge zum Inschriftenwerk Assurbanipals mit einer Neubearbeitung der Prismenklassen A, B, C=K, D, E, F, G, H, J, und T. Mit einem Beitrag von A. Fuchs: Die Inschrift vom Ishtar-Tempel*. Wiesbaden 1996. , pp. 30-31 (transliteració), pp. 218-219 (traducció).

Prismes A, B, C, F, traducció (J. Llop)

A II 95-97) Giges (*Gūgu*), el rei de Lídia (*Luddu*), una regió que es troba a l'altra bora del mar, un lloc llunyà, del que els reis, els meus avantpassats, no havien sentit la pronunciació del seu nom – Assur, el déu, el meu creador, li va fer veure en un somni el nom de la meva reialesa.

A II 98-102) (li va parlar de la següent manera: “agafa els peus d'Assurbanipal, el rei d'Assíria i, en pronunciar el seu nom, conquereix els teus enemics”. El (mateix) dia en què va veure aquest somni, envià un genet per a preguntar per la meua salut. Mitjançant el seu missatger, em va enviar aquest somni que ell havia vist. Me'l va repetir.

A II 103-106) Des del dia en què va agafar els peus de la meua reialesa, va vèncer als cimeris, (un enemic ferotge), que oprimien a la gent del seu país, que no havien temut als meus avantpassats i que no havien agafat els peus de la meua reialesa.

A II 107-109) Amb la confiança d'Assur (i d'Ištar) i Marduk, els (grans) déus, els meus senyors, de entre els senyors de les ciutats dels cimeris, que ell havia conquerit, (a) dos d'ells, (els) posà en esposes de ferro i grillets de ferro i els va fer portar davant meu (junt) amb important regals. (A través d'això vaig reconèixer el poder d'Assur i Marduk).

Bibliografia

Pearce, L., “The Scribes and Scholars of Ancient Mesopotamia”, J.M. Sasson (ed.), *Civilizations of the Ancient Near East 4*, New York 1995, 2265-2278.

Pedersén, O., *Archives and Libraries in the Ancient Near East, 1500-300 B.C.* Bethesda 1998.

Veldhuis, N., *Elementary Education at Nippur. The Lists of Trees and Wooden Objects*, Groningen 1997.

Veenhof, K.R., *Cuneiform Archives and Libraries*. Leiden 1986.

Seminaris a quatre bandes 2010-2011

Transmissió de coneixements: formes, vehicles, vies diverses (11/XI/2010)

L'escriptura i els seus usos

[Text 1]

Ferecides, frag. 2 Fowler / Jacoby

Φερεκίδην ἐν τῇ πρώτῃ τῶν Ἱστοριῶν ... οὕτως λέγειν· Φιλαῖος δὲ ὁ Αἴαντος οἰκεῖ ἐν Ἀθήναις· ἐκ τούτου δὲ γίνεται Δάικλος· τοῦ δὲ Ἐπίδουκος· τοῦ δὲ Ἀκέστωρ· τοῦ δὲ Ἀγῆνωρ· τοῦ δὲ Οὐλίου· τοῦ δὲ Λύκης· τοῦ δὲ Ἰτόφων· τοῦ δὲ Λάιος· τοῦ δὲ Ἀγαμήστωρ· τοῦ δὲ Τίσανδρος· ἕφ' οὗ ἄρχοντος ἐν Ἀθήναις· τοῦ δὲ Μιλτιάδης· τοῦ δὲ Ἰπποκλείδης, ἕφ' οὗ ἄρχοντος Παναθηναία ἐτέθη· τοῦ δὲ Μιλτιάδης, ὃς ὤκησε Χερρόνησον.

Ferecides, en el primer volum de les *Histories*, diu així: Fileu, fill d'Aiant, s'estableix a Atenes. D'aquest neix Declos, i de Declos, Epídicos; d'Epídicos neix Acèstor, i d'Acèstor neix Agènor. D'Agènor neix Úlios, i d'aquest, Lices. De Lices neix Ἰτόφω, i d'aquest, Laios. De Laios, Agamèstor, i d'Agamèstor neix Tisandre [durant el seu arcontat a Atenes; d'aquest, Milcíades]; d'aquest, Hipoclides, durant l'arcontat del qual foren instituïdes les Panatenees; i d'Hipoclides neix Milcíades, que va colonitzar el Quersonès.

La 'idolatria' del document

[Text 2]

Acusilau, test. 1 Fowler / Jacoby

Ἀκουσίλαος ... ἱστορικὸς πρεσβύτατος· ἔγραψε δὲ γενεαλογίας ἐκ δέλτων χαλκῶν, ἃς λόγος εὐρεῖν τὸν πατέρα αὐτοῦ ὀρύξαντά τινα τόπον τῆς οἰκίας αὐτοῦ.

Acusilau ... l'historiador més antic. Va escriure unes *Genealogies* tretes d'unues taules de bronze que, segons conten, el seu pare havia trobat quan cavava un lloc de casa seva.

L'educació en els vells temps

[Text 3]

Aristòfanes, *Els núvols* 961-976; 985-989; 1002-1009

λέξω τοίνυν τὴν ἀρχαίαν παιδείαν ὡς διέκειτο, ὅτ' ἐγὼ τὰ δίκαια λέγων ἦνθουν καὶ σωφροσύνη 'νερόμιστο. πρῶτον μὲν ἔδει παιδὸς φωνὴν γρύξαντος μηδὲν' ἀκοῦσαι· εἶτα βαδίζειν ἐν ταῖσιν ὁδοῖς εὐτάκτως εἰς κιθαριστοῦ τοὺς κωμήτας γυμνοὺς ἀθροῦς, κεῖ κριμνῶδη κατανεῖφοι. εἶτ' αὖ προμαθεῖν ἄσμι' ἐδίδασκεν τῷ μηρῷ μὴ ξυνέχοντας, ἢ "Παλλάδα περσέπολιν δεινάν" ἢ "τηλέπορόν τι βόαμα", ἐντειναμένους τὴν ἀρμονίαν ἣν οἱ πατέρες παρέδωκαν. εἰ δέ τις αὐτῶν βωμολοχεύσασθαι ἢ κάμψαιεν τινα καμπὴν οἴας οἱ νῦν, τὰς κατὰ Φρυγίαν ταύτας τὰς δυσκολοκάμπτους, ἐπετρίβετο τυπτόμενος πολλὰς ὡς τὰς Μούσας ἀφανίζων. ἐν παιδοτρίβου δὲ καθίζοντας τὸν μηρὸν ἔδει προβαλέσθαι τοὺς παῖδας, ὅπως τοῖς ἔξωθεν μηδὲν δείξειαν ἀπηνές· εἶτ' αὖ πάλιν αὐθις ἀνιστάμενον συμψηῖσαι καὶ προνοεῖσθαι εἶδωλον τοῖσιν ἐρασταῖσιν τῆς ἥβης μὴ καταλείπειν [...]

... ἀλλ' οὖν ταῦτ' ἐστὶν ἐκεῖνα ἐξ ὧν ἄνδρας Μαραθωνομάχας ἤμῃ παίδευσις ἔθρεψεν. σὺ δὲ τοὺς νῦν εὐθὺς ἐν ἱματίοισι διδάσκεις ἐντετυλίχθαι, ὥστε μ' ἀπάγχεσθαι ὅταν ὀρχεῖσθαι Παναθηναίοις δέον αὐτοῦς τὴν ἀσπίδα τῆς κωλῆς προέχων ἀμελῆ τις Τριτογενεῖς [...]

ἀλλ' οὖν λιπαρὸς γε καὶ εὐανθὴς ἐν γυμνασίοις διατρίψεις, οὐ στωμύλλων κατὰ τὴν ἀγορὰν τριβολεκτράπελ', οἷάπερ οἴνῳ, οὐδ' ἐλκόμενος περὶ πραγματίου γλισχραντιλογεξεπιτρίπτου, ἀλλ' εἰς Ἀκαδήμειαν κατιῶν ὑπὸ ταῖς μορίαις ἀποθρέξει στεφανωσάμενος καλῶν λευκῶ μετὰ σῶφρονος ἡλικιώτου, σμίλακος ὄζων καὶ ἀπραγμοσύνης καὶ λεύκης ἰφυλλοβολούσης ἴ, ἦρος ἐν ὥρᾳ, χαίρων ὁπότεν πλάτανος πετελέα ψιθυρίζη...

Explicaré doncs com era l'educació dels vells temps, quan jo [= el Discurs Just], predicant la justícia, floria, i encara hi havia decència. Primer: la veu d'un marrec que barbotava, ni sentir-la! Després, calia anar a l'escola del citarista, pel carrer, en bon ordre, els nens del barri, tots junts i sense mantell, encara que nevéssim espèssament farina. Allí els ensenyaven a cantar, sense creuar les cuixes, un cant com aquell de

Pal·las, destructora de ciutats, dea terrible...

o bé

Allà lluny, un clamor...,

respectant l'harmonia transmesa pels pares. Si algun d'ells feia el ganso, i taral·lejava uns reflets com els que ara ens ha posat de moda Frinís, tan difícils de refilar, rebia un fart de bastonades, per no respectar les Muses. A l'escola de gimnàstica, calia seure amb les cames ben creuades, per no ensenyar als de fora res que els excités; i, a l'aixecar-se, aplanar bé la sorra, per no deixar als enamorats cap marca del seu... vigor [...]. Així eren els homes que van pujar amb la meua educació — herois de Marató! Els d'ara, en canvi, tu els ensenyas a parapetar-se de seguida amb el mantell. Em vénen ganes de penjar-me, quan els veig que els toca dansar a les Panatenees, i no saben aguantar-se l'escut davant dels collons, sense cap respecte per la dea Verge!...

Lluent, en la flor del vigor, passaràs el dia a la palestra, no xerra-que-xerra a la plaça sobre trivialitats, com la gent d'avui, o atret per un relliscosafer maldebatut. Baixaràs a l'Acadèmia, a fer exercici sota les oliveres, coronat de fulles blanques, amb un company tan assenyat com tu. Faràs olor de teix, de despreocupació, de salzes que s'esfullen; estaràs content amb la primavera, quan el plàtan i l'om xiuxiuegen...

La biblioteca d'Alexandria

[Text 4]

Arísteas, *Carta a Filòcrates* IX-XI

[9] Κατασταθεις ἐπὶ τῆς τοῦ βασιλέως βιβλιοθήκης Δημήτριος ὁ Φαληρεὺς ἐχρηματίσθη πολλὰ διάφορα πρὸς τὸ συναγαγεῖν, εἰ δυνατόν, ἅπαντα τὰ κατὰ τὴν οἰκουμένην βιβλία· καὶ ποιούμενος ἀγορασμοὺς καὶ μεταγραφὰς ἐπὶ τέλος ἤγαγεν, ὅσον ἐφ' ἑαυτῶ, τὴν τοῦ βασιλέως πρόθεσιν. [10] Παρόντων οὖν ἡμῶν ἐρωτηθεὶς Πόσαι τινὲς μυριάδες τυγχάνουσι βιβλίων; Εἶπεν· Ὑπὲρ τὰς εἴκοσι, βασιλεῦ· σπουδάσω δ' ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ πρὸς τὸ πληρωθῆναι πενήκοντα μυριάδας τὰ λοιπὰ. Προσήγγελται δέ μοι καὶ τῶν Ἰουδαίων νόμιμα μεταγραφῆς ἄξια καὶ τῆς παρὰ σοὶ βιβλιοθήκης εἶναι. [11] Τί τὸ κωλύον οὖν, εἶπεν, ἐστὶ σε τοῦτο ποιῆσαι; Πάντα γὰρ ὑποτέτακται σοὶ τὰ πρὸς τὴν χρεῖαν. Ὁ δὲ Δημήτριος εἶπεν· Ἑρμηνείας προσδεῖται· χαρακτῆρσι γὰρ ἰδίοις κατὰ τὴν Ἰουδαίαν χρῶνται, καθάπερ Αἰγύπτιοι τῇ τῶν γραμμάτων θέσει, καθὸ καὶ φωνὴν ἰδίαν ἔχουσιν. Ὑπολαμβάνονται Συριακῆ χρῆσθαι· τὸ δ' οὐκ ἔστιν, ἀλλ' ἕτερος τρόπος. Μεταλαβὼν δὲ ἕκαστα ὁ βασιλεὺς εἶπε γραφῆναι πρὸς τὸν ἀρχιερέα τῶν Ἰουδαίων, ὅπως τὰ προειρημένα τελείωσιν λάβῃ.

Demetri de Fàliron fou encarregat pel Rei de la Biblioteca. Va rebre una gran quantitat de diners, a fi d'aplegar, si podia ésser, tots els llibres del món. Entre adquisicions i transcripcions va portar a terme, tan de pressa com va poder, l'encàrrec reial. Un dia — jo hi era present — el Rei li va preguntar: “¿Quantes desenes de milers de llibres hi ha?”. Resposta: “Més de vint mil, Senyor. Estic intentant de completar com més de pressa millor el que falta per arribar a cinc cents mil. Per cert, m’han dit que també les Lleis dels jueus són dignes d’ésser transcrites i de trobar-se en la teva Biblioteca”. “¿I què és el que et destorba — preguntà el Rei — de posar-ho en pràctica, vist que se t’ha fornint tot el que calia?”. I Demetri que diu: “Una traducció, cal. A Judea fan servir caràcters propis, perquè tenen, coms els egipcis, tant una escriptura com una llengua diferents. Es diu que fan servir el siríac [*i.e. l'arameu*]; però no és veritat, es tracta d’una cosa diferent”. I el Rei, després de fer-se càrrec de tot, ordenà d’escriure al Summe sacerdot dels jueus, a fi de portar el projecte a bon port.

[Demetri fou deixeble de Teofrast; autor d’obres de filosofia peripatètica i polític actiu. Nascut vers el 350 aC, fou expulsat d’Atenes (d’on s’havia erigit dictador) el 307 per Demetri Poliorcetes, fill d’Antígon el Borni; i es refugià a Alexandria, on l’acollí Ptolomeu, el primer Làgida. Afavorí les aspiracions de Ptolomeu Keraunos a la successió; i amb l’adveniment de Ptolomeu Filadelf (285) caigué en desgràcia i fou ostracitzat. De manera que, al contrari d’allò que afirma Arísteas, no ocupà mai el càrrec de bibliotecari, tot i que és molt versemblant que preparés, sota els primer Ptolomeu, els plans per a la futura biblioteca.]

[Text 5]

Jordi Sincel·los, *Ègloga Cronogràfica*, p. 329 Mosshammer

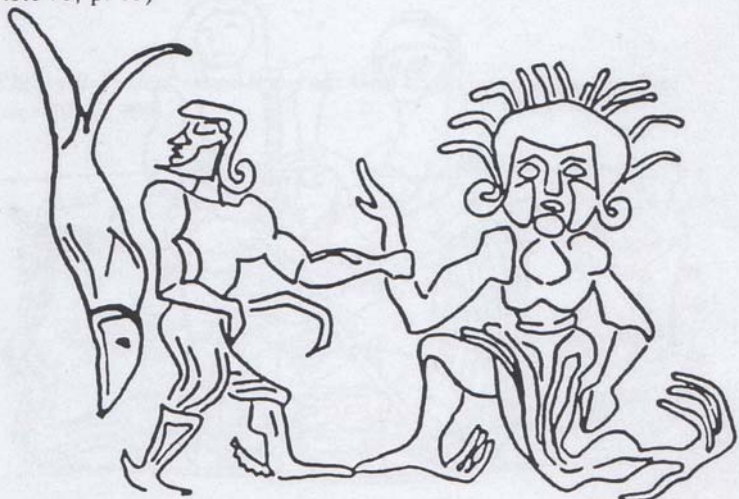
Πτολεμαῖος οὗτος ὁ Φιλάδελφος πᾶσαν πανταχόθεν, ὡς εἶπεῖν, συμφορήσας βίβλον τῆς οἰκουμένης σπουδῆ τοῦ Φαληρέως Δημητρίου τρίτου νομοθέτου Ἀθηναίων, ἀνδρὸς παρ’

Ἑλλησι σπουδαίου, ἐν οἷς καὶ τὴν Ἑβραίων γραφὴν, ὡς προτέτακται, τὴν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ βιβλιοθήκην καθίστησιν ρλβ’ ὀλυμπιάδι, ἧς πληρουμένης τελευτᾶ. δέκα μυριάδες βιβλίων ἦσαν, ὡς τινὲς φασιν.

Aquest Ptolomeu Filadelf va aplegar tots els llibres de tot arreu: del món sencer, si ho podem dir així. Tingué cura d’aquesta tasca Demetri de Fàliron, el tercer legislador dels atenesos, que fou un home molt important entre els grecs. Entre els llibres, també hi havia les escriptures dels jueus, com ja hem indicat. La Biblioteca d’Alexandria fou instaurada durant l’Olimpiada cxxxii (= 252/1-249/8 aC); però Demetri morí mentre completava la tasca. I va arribar a haver-hi uns cent mil llibres, segons diuen.

[Imatge 1]

Figure 2.3: Seal from Cyprus: Hero Fighting Monster. (See note 75, p. 39)

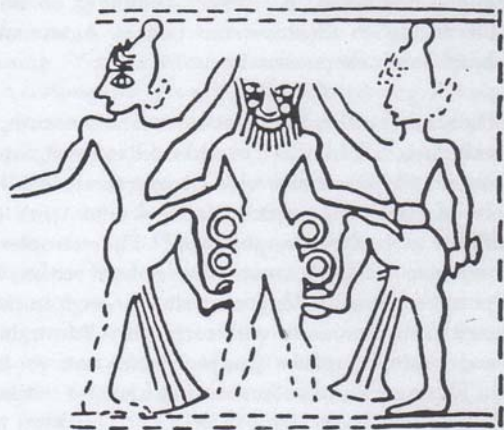

[Imatge 2] Hídria campaniana, ca. 350 aC ('Perseus', LIMC 190).

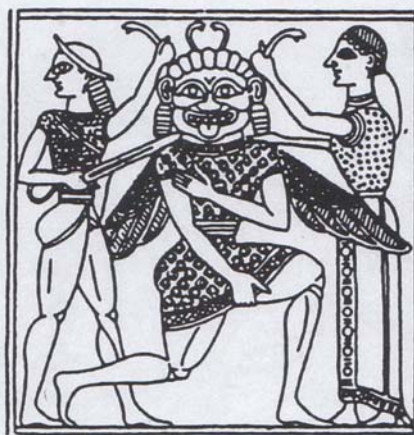
[Imatge 3]

Figure 2.1: Seal Impression from Nuzi: Death of Humbaba.
(See note 71, p. 39)

[Imatge 4]

Figure 2.2: Shield Strap from Olympia: Perseus and Gorgo.
(See note 73, p. 39)

Bibliografia

- Burkert, W. *The Orientalizing Revolution. Near Eastern Influence on Greek Culture in the Early Archaic Age*. Translated by M. E. Pinder and W. Burkert. Cambridge, MA & Londres, 1995.
- Marrou, H.-I. *Histoire de l'éducation dans l'antiquité*. Paris: Editions du Seuil, 1955³.
- Reynolds, L. D. & N. Wilson, N. G. *Scribes and Scholars: A Guide to the Transmission of Greek and Latin Literature*. Oxford: Clarendon Press, 1991³.
- Thomas, R. *Literacy and Orality in Ancient Greece*. Cambridge University Press, 1992.